

Forradalmárunk: a kispolgár?

Hát igen, bírálják bennünket. Itt is, ott is feltűnedeznek próféták, akik értünk való aggodással mondják, hogy *elkispolgáriasodtunk, vesztettünk a forradalmi lendületünkben — és a többi, és a többi.*

De miután mindezt elmondják, kiderül, hogy nemcsak aggódnak értünk, hanem *hajlandó segítségünkre is sietni, jótanácsaikkal*: csak akkor oldhatjuk meg, ha a „kemény kéz” politikáját választjuk, ha a meggyőzés szerintük lassú, célszerűtlen és „forradalmiatlan” módszere helyett az adminisztratív módszereket választjuk, és azok segítségével igyekszünk úrrá lenni nehézségeinken.

Hosszú történelmünk során sok mindent láthattunk már. Napjainkban megállapíthatjuk, hogy kevés a szakmunkásunk az iparban és a mezőgazdaságban; kevés a mérnök az iparban és a mezőgazdaságban; kevés az orvos, technikus, laboráns, segédmunkás mindenütt...

De „prófétákban”, „tanácsadóknak” — mint mindig — most is bővelkedünk.

Új ötéves tervünk hallatlanul nagy feladatok megoldását várja népköztársaságunk polgáraitól. E feladatok azonban nemcsak nagyok, hanem rendkívül bonyolultak is egyben. Megoldásuk arra kényszerít, hogy félredobjunk a sablonokat, a túlhaladott normákat, új megoldásokkal kísérletezzünk: szervezésben, irányításban, lebonyolításban. Alakítsuk ki azokat a módszereket, amelyek összhangban vannak a realitásokkal, mert a jelenségekben azt ragadják meg, ami mint összetevő: lényeg. Ehhez pedig állandó és megújuló kapcsolatban kell lennünk a valósággal, amit tanulmányozunk, ismernünk, megismernünk kell ahhoz, hogy formálhassuk, átlakíthassuk.

Bármerre tekintünk, feladatok integetnek felénk. Mindenütt: munka, munka.

És bármerre tekintünk, láthatjuk: sokan, nagyon sokan tevékenykednek céljaink megvalósításáért.

De mást is láthatunk. Akár tetszik, akár nem, észre kell vennünk, hogy vannak, akik félreállnak. Mert úgy érzik, ők „többre” születtek. „Nagyobb dolgok” megvalósítására.

Ők nevezik magukat forradalmároknak. A mindennapi munkát mellőzik, hogy teljesen a forradalom ügyének szentelhessék magukat. A nehézségekről azt mondják, azok bagatellek.

Ők a barrikádokon akarnak harcolni.

Hol az ellenség?! Majd odalőnek!

Ezek az emberek nem veszik észre, nem akarják észrevenni, vagy el akarják titkolni, hogy *aszinkronba kerültek a történelemmel, hogy eszméik, magatartásuk, cselekedeteik és a történelmi valóság között bántó és kiáltó fáziskülönbség van.*

Ők forradalmárok akarnak lenni. Pőrén, vegytisztán. Csak azok.

A tények azt mondják, hogy a forradalmárság nem öncél. A forradalmárok ma úgy forradalmárok, hogy jó mérnökök, jó munkások, jó technikusok.

Ők a barrikádokon akarnak harcolni.

A tények azt mondják, hogy a munkapad, a tervezőasztal most felér a barrikáddal. A tetterre készség, a kezdeményezés, a kockázatot is vállalni tudó, újért való küzdés: harcosság, forradalmi tett.

Ők azt mondják magukról: forradalmárok.

A tények viszont azt mondják róluk: kispolgárok. Azok túlzásaikkal, anarchizmusukkal, álradikalizmusukkal. Azok demagógiájukkal, frázisaikkal, mellődöngetésükkel.

Nem. Számunkra nem forradalmár a kispolgár. Vele szemben mondjuk:

— *ne akarjunk kommunistábbak lenni a kommunistáknál;*

— *legyünk csak kommunisták. De legyünk;*

— *ne akarjuk mindjárt felépíteni a kommunizmust;*

— *építsük fel előbb a szocializmust;*

— *de úgy építsük fel, hogy aztán felépíthessük a kommunizmust.*

Kérdzhetnék: miért mondtam el mindezt? Mert úgy éreztem, aktuális, sokakat foglalkoztató kérdésről szólok.

A közvetlen indítékot azonban a következők adták.

Újvidéken jelenik meg az „*Új Symposium*” című művészeti, kritikai folyóirat, magyar nyelven. Egyik múltkor (9—10) számában **Eörsi István** hazánkban élő magyar költő néhány versét olvashattam.

Az elsöben börtönélményeit foglalta rímekbe a költő. S bár tudtam róla, amit tudtam, fellapoztam vele kapcsolatban mégis a Magyar Irodalmi Lexikon első kötetét, és feddő atyaként számon tartja a magyar írók—költők büntetéseit.

Aztán elolvastam második, harmadik versét. Megtudhattam belőlük, amit már eddig is tudtam: **Eörsi** tehetséges, olykor figyelemre méltóan egyéni hangú költő. De, hogy verseiben a vélt vagy való aktualitás, avagy a színvonal-e maradandóbb, ezt most sem sikerült megnyugtatóan eldönteni.

Végül elolvastam a negyedik verset. Íme:

PLAKÁT NOVEMBER HETEDIKÉN

**Eszpresszó ablakában
egy fiúrtós zongorista
profilja
s egy dizőz keble közt vidáman,
topisan, rosszul borotváltan,
sildes sapkáját szemére szorítva
Lenint láthatod itt ma.**

Eltűnődtem. Szent isten, mivé tették az országban a forradalom ügyét, ha **Eörsi István** ilyen kénytelenkedik írni?!

— *mint költőnk;*

— *mint forradalmárunk.*

PAPP ZOLTÁN